

SZÉKELY-UDVARHELY

UDVARHELYVÁRMEGYE JOGÜGYI, KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMIVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI LAPJA

AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRJEGYZŐK EGYLETE ÉS A GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 10 K. Félévre 5 K. Negyed-
évre 2 K 50 f. Külföldre egész évre 15 korona. Községeknek,
papok-, gazdasági egyleti tagok- és közs. előjáróknak egész évre
8 K. Tanítóknak, közs. és körjegyzőknek 7 K. — Egy példány
Telefon-szám 15. ára 10 fillér. Telefon-szám 15.

Felolós szerkesztő és kiadótulajdonos

BETEGH PÁL.

Főmunkatárs: FÜLEI SZ. LAJOS.

HIRDETÉSI DIJAK: Hivatalos hirdetések 100 szög minden
szó 4 fillér, azonfelül 2 fillér, magánhirdetések □cm.-ként 6 fillér
többszöri közlésnél 4 fillérért közöltetnek. Nyílt-tér sora 1 K. Hir-
detés és nyílt-tér díja előre fizetendő. — Megjelen heten ki nt
kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: **BETEGH PÁL** könyvkereskedése, könyvnyomtató és könyvkötő intézete (Kossuth-utca), hova minden e lapot érdeklő közlemények, előfizetések
M. kir. postatakarék és Clearing számla 10,489. sz. és hirdetések küldendők. — Kéziratok vissza nem adatnak. — M. kir. postatakarék és Clearing számla 10,489 sz

Emlékezzünk

régiékről . . .

(F—i.) A „Székely-Udvarhely“ most folyó tárcaközleményeiből meleg érdeklődéssel olvasgatom Etéd történetét. Ügyes, életrevaló gondolat volt ezt megírni. Egyaránt dicséri Etédet és az író, tarcsafalvi Pálffy Aladárt.

A jövő történetírásnak igen nagy szolgálatot tesznek az etédiek és mindazok, kik az ő példáját követik, mert az újabb időkben tapasztalt közönyösség nemcsak gazdaságilag pusztít, de megsemmisüléssel fenyegeti történeti emlékeinket is.

Pálffy láthatta leginkább, mily nehézségekkel kell megküzdeni az íróknak ott, hol a történelmi jegyzetek, a szájhagyományok s általában a néprajzi élet sok szép kincsei annyira pusztulnak . . .

Vád ne essék apáinkra. Ők többet törődtek ezekkel és inkább jegyezgettek, mint mi, kik az ő kalendáriumi, imakönyvi följegyzéseiket megmosolyogtuk és a levelesládában összegyűjtött okmányainkat pakkoló papírnak használtuk fel. Egyes intézetekből ma már eltűnik az ugynevezett „historia domus“ írása. A libellus-ok használata is gondos kezeink (?) között nemsokára odalesz . . .

A régiségek — mint azt e lap hasábjain már egyszer felpanaszoltam — nem zetünk pusztuló kincsei lettek. Egyes családok, községek érdekes irományai, ahöz

nem értő kezek által kiselejtezzve, személdombon vesznek el, vagy mázsaszámra kerülnek a szatócsok csomagolópapírjai közé. *M.-Csesztvén* egyik nemesi kuria padlásán fedeztem fel egy 1792-ik évi magyarul nyomtatott gyászjelentést, mely most Szinnyey József tudósunk e nemű gyűjteményének legtrikább példánya. *Kolozsváron* pedig egyik szatócsbolt lim-lomjai közül menttem ki a „*Posoni nemes patkoló cég*“ fametszetes okmányát és *Szerdahelyi Kálmán színművésznünk elemi iskolai bizonyítványát*.

Említhetnék még több ilyen esetet is, melyek egyfelől szomorúan dokumentálják közönyösségünket, másfelől szemrehányólag sürgetik, hogy nézzünk szét e téren is és amennyiben lehet, mentsünk meg a pusztulástól minden kis emléket, amely dicső multunkra vonatkozik s mint ilyen, kulturális jelentőséggel bír. *Ne kicsinyeljünk még egy magán levélkét se*, hiszen a régi kuruc családok levelezési nem jelentéktelen adatokkal világították meg a Rákóczi idők nagy történelmi eseményeit.

A történelmi dolgok feljegyzésében tehát kövessük apáink példáját, mely most Etéd község nemes gondolkozásában, tetében oly szépen visszatükröződik.

Eljött az ideje már, hogy székely közseink a még itt-ott feltalálható emlékeiket a megsemmisüléstől megóvják. *Írjuk össze a nevezetesebb eseményeket, szájhagyományokat, gyűjtsük össze még a historiai jelentőségű porszemeket is és helyezzük el az „Udvarhelymegyei Múzeumban.“*

Mindézek ott hálás anyagul fognak szolgálni a történész, a költő, vagy bárki munkásságának, kit a mult idők szeretete, tanulsága inspirálni fog, hogy azoknak anyagi és erkölcsi javait a jövő nemzedék hasznára értékesítse.

A közigazgatás szociális feladatai. A Magyar Gazdaszövetség által Budapesten rendezett szociális tanfolyam harmadik napján Németh József előadást tartott a közigazgatás szociális feladatairól. Az előadó bizonyította, hogy a magyar közigazgatás, mint az önkormányzati szellem terméke, természetszerűleg is arra való, hogy a lakosság szociális közszükségleteit is kielégítse s vezető tényező legyen a nemzet minden rétegének anyagi és kulturális boldogulásában. Ez azonban nem azt jelenti, hogy mindent a közhatalomtól, végeredményében az államtól várjunk. A közigazgatás a törvényes rendnek, a polgári békének, a kulturális és közgazdasági fejlődésnek semmi más hatalmi tényező által nem pótolható eszköze; tehát nem adhatja magát oda semmi holdkörös társadalombontó törekvésnek, tévelygő utakon nem járhat. Azokat a feladatokat kell teljesíteni, a melyeket a törvények és hasonló erejű intézkedések elébe szabnak. Az előadó kimutatta, hogy a magyar törvényhozásnak a közigazgatás minden terén volt gondja az újabb időkben is a szegényebb, gyengébb néposztályok érdekeire és igényeire. Elsorolta a belügyi, tanügyi, honvédelmi, kereskedelmi és gazdasági igazgatás feladatait. A magyar törvényhozás szelleme egyenesen megköveteli a közigazgatástól a gyengébb néprétegek érdekeit védő, előmozdító és fejlesztő munkát. Sajnos ennek a munkának sem a hivatali szervezet, sem az önkormányzat rendkívüli nagyszámú hivatalon kívül álló elemei nem voltak képesek megfelelni. Az egész szervezetben nincs elég belső energia, amely a minimális köteleességteljesítést

A „SZÉKELY-UDVARHELY“ TÁRCÁJA.

Etéd község története.

Az „Ifjusági Egyesület“ megbízásából írta:
tarcsafalvi Pálffy Aladár.

(7-ik folytatás.)

Egy 1792. jun. 24-iki szerződés szerint Király István szőlőföldet ad el Boronás oldalán, mit azért említettem fel, mert bizonyítéka, hogy ekkor még termelt a szőlő Etéden (eddig szóló okmányok Somodi Domokos levelesládájában), sőt 1851-ben is volt 1 hold 400 □ öl.

E község is, mint annyi más, nem egy valásfelekezethez tartozott és tartozik, hanem szép számmal vannak róm. katolikusok is. Rövid történetét az egyháznak itt mondom el, mert a község történetében is körülbelül az egyház alapításának idejében vagyunk. A firtosi minorita szerzetesek tették a papi szolgálatot egész 1783-ig, a mikor egy nagy hóvihár rendházukat a Firtos várában tönkre tette s a szerzetesek Etédre költöztek. Oda, a hol a mai plébánia van, mely telket Mária Thereszia a róm. kath. egyháznak ajánlódokozott volt. Ez udvar azelőtt katonai birtok volt, melyen a laktanya állott, de 1792. szeptember 8-án dühöngött tüzvész hajlékukat és kis kápolnájakat is elhamvasztotta s a szerzetesek Árcsóba költöztek, a honnan rendszeren egy egy szerzetes szolgált be egészen 1873-ig. Ezóta vannak világi papjaik. Nevezetes szerzetes papja volt az egyháznak Bardócz Sándor, a ki az aradi vértanúk

közül Schweidel Józsefet és Török Ignácot kisérte a vesztőhelyre, s ő volt az, akit elkergetett Howiger várparancsnok, midőn Schweidel holttestéért könyörgött nála. Csak akkor tudta meg Etéd, hogy a szomorú napnak egyik tanuja volt az ő róm. kath. papja, midőn Kolozsváron elhalt. (Gracza Gy. Szabadságharc tört. V. 857, 860. és 866. oldal.) Az első világi lelkésze Pandur Márton volt, de rövid ideig, utána 1876-ig Vitos Mózes, kit követett Kovács József 1898-ig, kinek halála után pár hónapig Gaál Elek s végre a jelenlegi plébános, Pap Gyula. Az egyház tulajdonképeni megalapítója Dr Fogarasi Mihály püspök, a ki a régi düledező papilak helyett újat s 1876-ban templomot is épített, tornyot azonban csak 1889-ben emeltek díszes kis templomuk mellé (adatok Pap Gyula plébános ur elbeszélése után) az erdélyi vallásalaphól.

Fennebb inkább a kihalt családokról szoltam, vagy a melyek községünkben eltávoztak, annál is inkább, mert hála a székelyek gondviselő Istenének a jelenlegi családok oly szép számmal vannak képviselve, hogy azoknak kihalása századok mulva sem következhetik be. S most újra felvevén az elejtett fonalat, folytatjuk a falu történetét, hisz oly sok megerőltető nyomoron ment keresztül, hogy annak elhallgatása a falu történetének igaz tükörét törné szét. Nyomasztó, s a falu lakosaira igen nagy teher volt a posta hordozás, melynek könnyítéseért nem egyszer irnak fel a szék tiszteihöz, így 1790-ben, s utasítja is a királybíró a dullót, hogy oly falukat rendeljen segítségül, melyben kevés az ármalista, de hogy

ezen rendeletnek nagy eredménye lett volna, nem hiszem, mert újabb és újabb panaszok merülnek fel, melyek még 1815-ben sem szűnnek (vonatkozó panaszlevelek a község levéltárában) s a községnek amugy is elcsigázott népét jobban sajnargatta az 1815-ben beköszöntött „szűk világ“, midőn egy véka buza 15 frt volt s mégis arra kényszerített Etéd népe, hogy saját kenyeren 13 hétig dolgozzék a cekendi uton, s e drágaság annál érzékenyebb volt, mert alig pár évvel előbb 1812-ben, dec. 9 én Török Pál által kiadott hivatalos jelentés szerint egy véka tiszta buza 1 frt 36 kr, egy véka törökbuza 1 frt 30, egy font tehénhus 3 kr, borbécsbus 2'5 kr, kecskebus fontja pedig 1'5 kr. Egy lud 30 kr, egy récze 15 kr, egy kakas-pulyka 1 frt 30, közönséges pulyka 1 frt, egy tyuk 10 krajcár. (Eredeti a község levéltárában.)

A katonaság tartásának terhe sohasem szünetel, mert nem elég, hogy a községben is katonaság van elhelyezve, de 1806 április 11-én, a midőn az igen távol fekvő homoródkarácsonyfalvi raktárba kellett szállítani a katonaság élelmét, a község megbízásából Gedő Lajos jegyző, kénosi Orbán Mihálytól 510 porció buza, zab és szénát vásárol, adagonként 40 krajcárjával, hogy azt a raktárba be is szállítsa. (mft.) Megjegyezvén, hogy egy egykoru jegyzőkönyv szerint, ez évi kirovás 1000 q buza, 1000 q. zab és 1000 q széna volt.

A pálinka szabad főzése és árulása már ekkor el volt tiltva, de hihetőleg csak ezen évre, mert 1806-ban kérelmezik az etédiek, hogy a mult évi rossz időjárás miatt elromlott gabonából

szélesebbkörű mélyebbre ható rendszeres munkává avatná. Hivatali apparátusunk részben tultengett, részben hiányos. Helytelen az a felfogás, hogy a magyar társadalom igazgatási teendőinek végzésére hivatott elemeknek ne volna elég anyagi ereje, tudása és ideje a közteendőkre. Hiszen azt látjuk, hogy a legelfoglaltabb embereink tesznek legtöbbet a nem kötelezett köztevékenység terén is. Föltétlenül kell időnknek lenni a szociális feladatok végzésére is, hogy a rendbontó igazgatásokat igazi értékre leszállítsuk s népünket az igazi boldogulás útjára vezessük. A helyhatósági igazgatás mostani legfőbb intézője gróf Tisza István miniszterelnök-belügyminiszter már évek előtt elég hathatósan utalt arra, hogy közvetlen érintkezésre van szükség a vezetők és az alsóbb néprétegek között. Ugyanezt hirdették közéletünk érdemes emberei közül számosan. Ismerteti a Széchenyi idevágó eszméit. Sokfelől tépett nemzeti életünk megerősödése, anyagi és kulturális hatalmunk fejlődése attól függ, hogy a magyar közélet minden tényezője pontosan és lelkiismeretesen teljesítse a maga kötelességét. Elvárhatjuk ezt a közigazgatás hivatalos funkcionáriusaitól is, akiknek anyagi helyzetét épen most javította meg az ország, épen úgy, mint az igazgatás hivatalon kívül álló tényezőitől, akiknek saját polgári érdekek is parancsolja, hogy új, eredményekben és alkotásokban gazdagabb munka szelleme töltse meg Magyarország egész közszervezetét. Az előadót zajosan megéljenezte a nagy közönség.

A székely iparkamara közgyűlése.

Marosvásárhely, 1904. április 24.

A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara április 27-én délután rendes közülést tartott saját helyiségében Tauszik B. Hugó kir. tanácsos vezetésével.

Elnöki közlések során örvendetes tudomásul vette a kamara, hogy a keresk. m. kir. miniszter Sequens József sepsiszentgyörgyi posztógyárosnak egy kártoló farkast, fonókártolót és kártoló köszörüt; László Samu marosvásárhelyi szijgyártó ipárosnak és Szakáts János ugyanodavaló cipész ipárosnak egy-egy Singer-féle varrógépet; Kövér György csikszeredai géplakatosnak egy drb kétlőerős benzín motort; Zöld Félix gyergyóditrói lakatosnak egy kézi furógépet, egy emeltyüs lyukasztógépet, egy emeltyüs ollót és egy lakatos satut; végül Buda József csikszeredai orgona építőnek mesterségéhez való szerszámokat adományozott.

Megelégedést keltett az elnökség azon bejelentése is, hogy bár a miniszter Berzenczey Istvánnak a „Székavas“ kihasználását célzó em-

lékiratában felsorolt kívánalmakat nem tartja teljesíthetőnek, a székelyföldi kirendeltség útján hajlandó kibéd és Sóvárád községek szövetkezetbe tömörítendő lakosságának e célból támogatást nyújtani. Így most a kamara működése is oda irányult, hogy a mondott községekben egy életképes faipari szövetkezet létesüljön, melynek kötelekében nemesak jobb, de több és értékesebb fegyártmányok, faszegény vidékek szükségletéhez képest készíttessenek: elsősorban természetesen a „Székavas“ körüli székelység munkával ellátása, keresetének fokozása; másodsorban a rengeteg — eddig értéktelenül hevert nyersanyag kihasználása és harmadsorban a szükséglet jobb ellátása céljából.

Napirend előtt megemlékezett az elnök a vasutforgalom közelmúlt megakasztásáról, mely miatt közgazdaságunkat országsszerte mérhetlen kár érte, s minthogy a forgalom helyreállítása a kereskedelmi kormány körültekintő és erélyes intézkedésének köszönhető, általános helyeslés közt jelentette ki, hogy Hieronymi keresk. minisztert ezen alkalomból táviratilag üdvözölte.

Tárgysorozat rendjén helyeslőleg tudomásul vette a kamara, hogy a keresk. miniszter az 1902. évi székely kongresszusnak a szövő ipar felkarolása iránt eléje terjesztett kívánalmait fokozatosan megfontolás és megvalósítás tárgyává tenni hajlandó, hogy a földmivélsügyi miniszter székelyföldi kirendeltsége ugyancsak a székely kongresszus határozata nyomán munkatervét elkészítette és ahoz az összes érdekeltek véleményét bekérte. Mert habár részleges javítások tervezetéről van is szó, intenzívebb akció kezdetét jelentik ezek s reményt nyújtanak a helyzet javulásához.

Elhatározta a kamara, hogy Gámán Zsigmond kolozsvári iparkamarai titkárnak, a kamarai titkárok nesztorának 50 éves szolgálati jubileumán küldöttsegileg részt vesz. Tárgyalta és ajánlattal felterjeszti több székely kisiparos állami támogatásért benyújtott folyamodványát. Szolgálatának elismerése mellett elfogadta Madaras Árpád irnoknak megrongált egészségi állapota miatt beadott lemondását és elhatározta, hogy ezt az állást egyelőre nem tölti be.

Jelentés tétellett a székely fiuk ipari pályára helyezésének folyamatáról. Ez idő szerint körülbelül 600 fiu van a kamara gondozásában. Felszabadult ugyanennyi. Az elhelyezéssel — utóbbi időben a kamara az erdélyrészi városokra terjeszkedett, melyeknek magyar iparosai készséggel

hanem folyton lop, rabol. Sőt nyilvánosan is zsarolják a népet, s a mi meg volt tiltva, magánügyeikben is a község előfogátát követelték. 1820-ban a katonaság ellátására Csókfalvára szállítottak június 15-ikén 684 adag búzát, november 15-ikén 692 adag zab és 677 adag szénát s már 1821. január 29-én 675 adag buza, 665 adag zab és 754 adag szénát. (Községi számadás.) Mindezekből láthatjuk, hogy Etéd a XIX. század elején sem vonta és nem is vonhatta ki magát a közterhek alól, sőt újabb és újabb terhek neheztedek reá. Nem volt elég a katonaság tartásának nehéz terhe, hanem 1805. dec. 10-én a külföldi háborúk miatt a nemesség összeírását is elrendelik. Ekkor az etédi járásnak első kapitánya tarcsafalvi Pálffy Elek, 2-ik kapitánya Szentléleki Pakot István, 1-ső hadnagya tarcsafalvi Pálffy József, 2-ik hadnagya tarcsafalvi Pálffy Dávid volt. 1809-ben történt az utolsó nemesi felkelés, nemesak Udvarhelymegyében, hanem az egész országban, mely alkalommal az etédi járásban 43 lovas, 135 gyalog nemes iratott össze. (Jakab E. Udvarhelymegye tört. 547. és 549. l.) Ezen időből való egy okmány, melynek szélén jegyzett 1809. annak keltét jelzi és amely a székely nemességnek háboru esetén a felkelésben való részvételét határozta meg, s melyet egész terjedelmében közlök:

1. Hogy minden székely nemes maga személyesen tartozik felülni jó lóval, készülettel a maga költségén. Mig maga szolgálhat, zsoldos katonát fogadni meg nem engedtetik, akkor sem más nemzetből, hanem a magából fogadjon, mert különben meg nem engedtetik.

2. A főbb nemesek, kiknek 8 teleknél több vagyon 2 személy tartozik felülni, az is pedig a

járulnak — mérsékelt anyagi támogatás mellett — a magyar iparososztály erősítését célzó akcióhoz s fogadnak el tanoncokul székely fiukat. Az elhelyezést azonban bár a kereslet és kínálat egy formán nagy — ohajtott mértékben folytatni nem lehet az anyagi eszközök korlátoltsága miatt. E tárgyban újabb előterjesztést tesznek a kereskedelmi kormány. A keleti magyarságnak ugyanis létérdeke, hogy a székelység megfelelő helyet nyerjen ipari téren is, egyrészt a hazarész iparának megeremtése, másrészt a nemzetiségi törekvések ellensúlyozása céljából.

Helyeslőleg járult a közgyűlés az elnökség azon jelentéséhez, hogy egy felsőkereskedelmi iskolának Marosvásárhelyre helyezése tárgyában újabb feliratot intézett a kereskedelmi kormányhoz.

Lépéseket tesz Marosvásárhely város agyagiparosainak a helybeli iparszövetkezet kötelekébe leendő csoportosulása és azután állami támogatása érdekében.

Ezzel a székelyföldi agyagipar megeremtéséhez teszi meg az első lépéseket. Itt bár kitünő agyag van, az agyagipar most jelentéktelen. — Ujabban letelepült kitünően képzett agyagiparosok és szobrász vezetésével egészen új irányt szándékozik adni hát az agyagiparnak, amihez a keresk. kormány is szívesen járul támogatásával. Már is kilátásba helyezte a miniszter, hogy egy más érdekeltég kezén lévő agyaggyuró gépet a létesítendő csoportnak át ad.

Végül tudomásul vette a teljes ülés, hogy az elnökség a kisküküllővölgyi vasut díjmérséklése tárgyában feliratott intézett a keresk. kormányhoz.

A Székelyföld geológiai leírása. Tallián Béla földmivélsügyi miniszter elrendelte, hogy a Székelyföld geológiai térképe és leírása elkészíttessék. A miniszter ezt a leírást angol, francia és német nyelven is közreadni szándékozik, hogy a külföldi tőkésnek figyelmét felhívja arra a gazdag természeti kincsre, mely a Székelyföld belsejében feltárásra vár. — Ezen hirt a legnagyobb örömmel közöljük annál is inkább, mert a külföldi tőkének e célból való ide irányítását — tudunkkal — a „Székely-Udvarhely“ hozta felszínre. Most pedig nekünk, székelyeknek az legyen legsürgősebb teendőnk, hogy vegyük jegyzékbe mindazon helyeket, hol valamely kutatásra érdemes ásványaink vannak és lehetnek. Vármegeyünkben Szolga Ferenc

birtokos nemessel, aki másfelül hasonló nemes legyen.

3. Az özvegy asszony zsoldost fogadhat, de az is hasonló nemes legyen, melyet ha fel nem találna, fizessen, a domestikálásába, ha az ura lovon szolgált, 300 forintot, ha gyalog 150 frtot, mely az insurrectió számára tartassék.

4. Mikor hadi expedíciók tételnek 18 esztendőskön felül és 45 esztendőskön alól kénytelenítettek hadba menni, azon alól és felül valók ne kényszeríttessenek, hanem a hazában maradjanak.

5. Minden insurrekció után egy hónapig a maguk zsoldjukon, azután Ő felsége adjon pénzt, ételt lovának s magának. A hazából pedig csak akkor kénytelenítessék kimenni, mikor a haza szüksége és az arra törekvő ellenségnek agyarkodása kívánja.

6. A székely katonaság maga nemzete közül válasszon tiszteket, a választás pedig önönhatalmukban legyen.

7. Fegyvert pénzért Ő felsége adjon és puskaport is. Senki a büntől ne féljen és a haláltól ne rettegjen. (Eredeti birtokomban.)

Elgondolhatjuk, hogy micsoda teher volt ez akkor, mikor a községnek fenn kellett tartsa magát, fizetni a katonaság tartását s e mellett még a hadba is ilyen készülettel kellett kivonuljanak. Annál inkább nagy teher volt, mert ezen időben a nemesség már nagyon kezdett eladósodni. 1828-ban oly nagyfoku jégverés pusztította el a község határát, hogy a vetést még lekaszálni sem lehetett. 1818-ban, 10 évvel előbb pedig, oly szük esztendeje volt Etédnek, hogy még 77 frt 55 krajcár királyi segedelemben ré-

pálinkát főzhessenek, a mit Br. Henter Antal főkirálybíró engedélyez is január 27-én, de a szükségre való tekintettel csak az elromlott gabonából. (Vonatkozó engedély a község levéltárában.) Ugyan ezen időből való a királybírónak azon rendelete is, hogy a dullók ne kívánják ingyen a bíróktól ő nagysága (királybíró) és a tisztek részére az ellátást és a költségeket. (Vonatkozó okmányok a község levéltárában.) 1809-ben Péter István követeli az országgyűlést megelőző tárgyalásokra vonatkozó 50 frt költséget. (Vonatkozó okmányok a község levéltárában.) 1811. július 11-én a borzai sáncokon dolgoznak az etédiek, ami kitünik abból, hogy Török Dániel komiszáros haza bocsájta Kelemen Istvánt, mivel maga helyett mást állított. (Vonatkozó okmányok a község levéltárában.) Ennyi mindenféle baj nehezdedt Etéd lakosaira, nem csoda tehát, ha 1812. február 19-én a primipillusok és pixidáriusok kérésére a szék tisztei elrendlik, hogy az ut csinálásban az ármálisták (adományos nemesek) is részt vegyenek (vonatkozó okmányok a község levéltárában) és annál inkább nem csoda, mert Etédnek 1822-ben Küsmöd felé 802, Atyha felé 2704, Kőröspatak felé 2070, Martonos felé 1760 és Marossszék felé 3800 öl utat kellett rendbe tartsanak, sőt ezen kívül Énlaka felé is, melynek hossza azonban ismeretlen. (Vonatkozó okmányok a község levéltárában.) 1824-ben a község már annyira el volt csigázva, s erdeje, különösen az 1792-iki tűzvész miatt annyira megfogyott, hogy az ecclésiától kellett 138 szál cserefát kérni, a víz által elvitt Küsmödpaták fedeles hidjának felépítéséhez. (Vonatkozó okmányok a község levéltárában.)

Ujabb és újabb terhek merülnek fel, hisz a katonaság sem elégszik meg a maga porciójával,

székelykereszturi unitár, gimnáziumi tanár, aki szakszerűen foglalkozik a geológiával, hisszük, hogy nagy segítségünkre lehet. De álljanak talpra mindazok, akik csak egy porszemnyivel is elősegíteni vélik ezt az ügyet, mert a földmivelésügyi miniszter is bizonyára azt akarja nagy horderóval bíró rendeletével, hogy a legteljesebb munkát végezzük. A magyar hazának tesz igen becsülendő szolgálatot tehát mindenki, aki most e téren közreműködik.

Különbélek.

— **A király** e hó 2-án a magyar székesfővárosba érkezik. Szeretett királyunk a közel múltban II. Rákóczi Ferenc hamvai hazaszállítása érdekében kiadott kéziratával tudvalevőleg minden magyar lelkét öröme és lelkesedéssel töltötte el. Ide érkezésekor tehát megragadja székesfővárosunk az alkalmat s nemzeti örömnünknek külsőleg is méltó kifejezést ohajt adni. E célból ünnepélyes fogadást rendez Budapest főváros ö felsége megérkezésekor.

— **Királyi kegyelem.** Bizonyára még élénk emlékezetében van vármegyénk közönségének azon sajnálatos közéleti harc és méltánytalan üldözés, melyben annak idején Ugron János akkori köztisztviselőben álló alispánunk s jelenleg az udvarhelyi választó kerület általánosan szeretett országos képviselője állását veszítette és pénzbírságra is ítéltetett. Most, hogy a béke helyreállt s az igazság fölszínre került és a szenvedélyek lecsillapultak, Ugron János akkori alispán fegyelmi ügyében a hozott másodfoku határozat joghatályát ö császári és apostoli királyi felsége kegyelemből megszüntette. Hiszük, hogy vármegyeszerte nagy megnyugvást kelt ezen sajnálatos ügynek illetően történt befejezése s velünk együtt örömmel fogadja azt mindenki.

— **Nagyszabású hangverseny.** A helybeli középiskolák, valamint a felső leányiskola közös hangversenye nem május hó 7-én, a mint az tervezve volt, hanem csak 14-én fog megtartatni. A próbák nagyban folynak és egyáltalában minden törekvése a rendezőknek oda irányul, hogy a hangverseny minél fényesebben sikerüljön. A zene és énekszámok, — eltekintve attól, hogy kiváló szerzők remek alkotásai — már azon körülménynél fogva is valósággal monstrejelleget fognak a hangversenynek kölesőnözni, mivel 200 — 250 növendék egyszerre fogja magát különböző hangszerrel produkálni és Morasher Hugó zene-

szesült, mely a község lakói között május 22-én osztatott ki. (A kiosztás kimutatása Somodi Domokos levelesládájában.) Nem csoda tehát, hogy a község lakosainak jövedelem szaporítása céljából 1838-ban megtiltják az idegeneknek, hogy vásár napján a vásár szabadulásáig bort, sört, pálinkát árulhassanak (Határozat a község levéltárában.) Az erdőkezelést megszorították s ki-mondották, kinek mennyi fát volt szabad vinni, hogy ez által a község javait védelmezzék. (Somodi Domokos levelesládájából.) Egy 1837. évi kéziratos beszámolóból kitűnik, hogy a szebeni országgyűlésen mint követ Kelemen Miklós volt jelen. (A község levéltára.) A Ferdinánd király által 1836. okt. 5-én adományozott heti vásárt 1837. szept. 20-án Sebessy István királybíró nyitotta meg. (mft.)

És küzd tovább a község a terhek tömkelegében, míg újra az utcsinálás nehéz gondja nehezedik a falura. — Ugyanis 1840-ik évben építik a gagykereszturi utat s Ugron Gáspár királybíró ide rendeli az etédieket 3 napi munkára s e közmunka mellett a katonaság tartása is nagy gondot ad. A nemesség már annyira tönkre volt menve, hogy az egész etédi járásban csupán száz nemes ember volt. (Udvarhelymegye tört. 550 l.) És ennyi baj közt, mely végső erőmegfeszítésre kényszerítette a népet, gondja van az elemi csapásokra is, hogy a véletlen ellen is védekezhessenek. Gálffy Sándor dullónak 1846. dec. 28-án kelt értesítése szerint az etédi járásból 237 Rfrt és 59 krt fizettek be „tűzkármentőbe.“ (Értesítés a község levelesládájában.)

(Folyt köv.)

tanár fáradságot nem ismerő buzgósága a legmagasabb művészi interpretálást célozza. A drámai jelenetben pedig, a mely színpad fog kerülni, Petrányi Miklós tanár fest teljesen stilszerű hátteret és oldalfalakat művészi gondnal és finom izléssel. A közönség tehát a legnagyobb élvezetnek néz elébe.

— **Eljegyzés.** Sándor Dénes zetelaki földbirtokos, eljegyezte özv. Sebestyén Mózesné kedves leányát Bertuskát Zetelakán.

— **Művész-estély.** Ma (vasárnap) este a Hungária-szálló (Sándor István) éttermében Fejér Dezső budapesti hangversenyrendező igen előkelő társasága működik. Az érdekes, valóban műtéllel összeállított műsorban szerepelnek: Turzó Ilona opera- és operette-énekesnő, Totu Mariska szubrette, Nida Etelka kuplé-énekesnő, Bodrogi József komikus, Mr. Carabin átváltozó táncos, a jelenkor legjobb nemzetközi táncosa, Mr. Schritter, a híres mephistó (kigyó ember), Ladányi János énekes (népdal és kuruc nóták).

— **Az O. M. G. E. kivándorlási bizottsága** újra szervezkedett és akcióba lép kitűzött nemes feladatai mellett. Folyó évi május hó 6-án (pénnteken) d. u. 4 órakor Budapesten, a „Köztelken“ ülést tart, mely a kivándorlás törvényes szabályozását fogja tárgyalni.

— **Szigoru rendelet az aranka irtására.** A földmivelésügyi m. kir. miniszter 36451—VII/1. szám alatt valamennyi törvényhatósághoz szigoru rendeletet bocsátott ki az 1894. évi XII. t.-c. 52. §-ára való hivatkozással. Meghagyja a miniszter, hogy a rendes növényfejlődési viszonyokhoz képest határozzák meg azt a napot, melynek bekövetkeztéig a fellépő arankát minden birtokos évenként köteles a „Székely-Udvarhely“ más helyén egész terjedelmében közölt utasítás szerint irtani. Ez a határnap valamennyi községben a folyó évre május 20- és 30-ika között, jövőre pedig 1. és 10-ike között közhírré teendő. Az összes mező-örök utasítandók, hogy 10 nap alatt jelentsék be, hogy örzési kerületükben, mely birtokosok termelnek lóherét vagy lucernát s a lóhere- és lucerna-földeket az irtási határidőig kisérjék különös figyelemmel és a kitűzött határnapon tegyenek jelentést arról, hogy van-e még irtatlan arankafolt. Az arankafoltok be nem jelentését fegyelmi vétségként kell megtorolni. Valamennyi községi előjáróság és városi hatóság külön kiküldöttekkel vizsgálta meg a mezőöri bejelentésben felsorolt összes lóherés és lucernás földeket az irtási határapra következő 10 nap alatt s a talált mulasztások tekintetében az 1894. XII. t.-c. 52. §-ának és 95. §. k) pontjának rendelkezéseit alkalmazza. A herés földek elrendelt vizsgálatának elmulasztása esetén a felsőbb hatóságok a mulasztó előjárókat vonják felelősségre. A járási főszolgabírák és helyettesiek, valahányszor június, július és augusztus hónapokban a községekben járnak, ellenőrizték az arankairást. Különösen szigoru beszámítás alá eső hivatali hanyagságnak fogja a miniszter tekinteni, ha — mint a közeli években tapasztalható volt — az utak és vasutak mentén is láthatók lesznek irtatlan arankafoltok. Ilyen esetekben az 1894. XII. t.-c. 102. §-ában említett elsőfoku hatóságokat is felelőssé fogja tenni.

— **Énekpróba.** Ma (vasárnap) tartják a helybeli róm. kath. plebánia templomban a kántorválasztás előtti énekpróbát, melyre már eddig is jelesebbnél jelesebb kántorok jelentkeztek. Dél előtt buzasztelés, délután pedig az énekpróba lesz. A választás mához egy hét fog megtörténni.

— **Borzalmas halállal** vetett véget életének Deák Imre zetelaki születésű, 24 éves, nőtlen kőfaragómester városunkban. A fiatal kőfaragó állami segítséggel közelebről vásárolta meg Nikolosi János műhelyberendezését és raktárát városunkban s igen szép jövőt teremthetett volna kissé nagyobb szorgalommal magának. Hathatósan támogatta helybeli szakiskolánk igazgatósága és tanári kara is. Azonban, mintha csak Isten veresége lett volna a különben képzett fiatalemberen, nem birt zöldágra vergődni Pénteken reggel tojást főzetett magának s miután azt megette, bement szobájába. A déli órákban füstfellegek szálltak ki lakásából és erre a járó-kelők feltörték bezárt ajtóját. Iszonyu füst tömeg közt, az ágy alatt teljesen összeegve találták Deák Imre kőfaragó holt-

testét. A nem sokára megejtett orvos-rendőri vizsgálat kiderítette, hogy Deák az ágyán fekvé revolverrel a szájába lőtt s ez okozta a szerencsétlen halálát, ugyisintén az ágynemű meggyuladását is. Az asztal fiókjában levelet találtak, a melyben szülőivel tudatja öngyilkosságának elhatározását. A hatóság a szobát zár alá helyezte s az esetet Deák Imre szülőivel tudatta.

— **Emléket az agyagfalvi réten!** A Székely emlék alap javára a folyó év március hó 15-én tartott hazafias ünnepélyen begyűlt önkéntes adományokból a Dalegylet pénztárosa Benedek Géza urtól 27 K 30 fillért átvetttem. Fogadja a nemes szívű Dalegylet hazafias adományaért ezuton is a végrehajtó bizottság hálás köszönetét. A fentti összeg hozzáadva a még befolyt 5231 K 4 f. hez, az alap összege kitesz 5258 K 34 fillért. Székelyudvarhely, 1904. április 29. F e r e n c z i János, végrh. biz. pénztárnok.

— **Utjavítás.** A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara tudatja, hogy a nagyváradi—kolozsvár—brassói állami közút 273 274 km. szakaszán levő 38. számú hid helyreállítása 1763 K 84 f; a marosvásárhely—királynémeti állami közút 6—14 km. szakaszán levő 9., 11., 13. és 18. számú műtárgyak helyreállítása 5563 K 63 f; a kolozsvár—szászrégen—tölgyesi állami közút 98—129 km. szakaszán levő 26., 81., 82. és 88. számú műtárgyak helyreállítása 9219 K 46 f és a marosvásárhely—gyergyószentmiklósi állami közút 19—36 km. szakaszán levő 36., 38., 65. és 66. sz. műtárgyak helyreállítása 3877 K 46 f, összesen 20424 K 39 fillér erejéig engedélyeztetvén, ezen munkák kivételének biztosítása céljából az 1904. évi május hó 5-ik napjának délelőtti 10 órája a marosvásárhelyi államépítészeti hivatali helyiségében zárt ajánlati versenytárgyalás tartatik.

— **Fenyő Sándor.** Arcpirulás nélkül alig irhatja le valaki ma már ezt a hirhedt nevet hazánkban. Ennek a névnek tulajdonosa ezelőtt a Magyar Hirlapnak volt a szerkesztője s később, egészen az utolsó napokig az Egyetértés című napilapnak a főszerkesztője. Most már nem az s ennek oka egy arcpirító gyalázatos botrány, melyet ez az alak csinált. Fényes nappal egyik legelénkebb fővárosi utca bérházának a lépcsőházában szemérem elleni támadást intézett egy fejletlen gyermekleány ellen, aki ott atyjára várakozott. A leányka rettenetes sikoltására előrohant az apa és ütlegelni kezdte a hitvány frátert, aki ez elől az utcára menekült. A hirtelen összeverődött tömeg is értesülvén a merényletről, üzöbe vette és agyon is verte volna, ha a rendőrök oltalmukba nem veszik. A rendőrség kihallgatás után eleresztette; mikor pedig kiadták ellene az elfogatási parancsot, már hült helyét találták, — megszökött. Azonban a bűnös „kosaras ember“ t Svájczban, a sorgansi állomáson letartóztatták s kiadatása iránt a budapesti büntető törvényszék az eljárást megindította.

— **A „Sóskertben“** (Solymossy-fele sósfürdőben) melegsósfürdő a mai naptól kezdve kapható. Rendes omnibusz járat minden nap a szokott időben.

— **Az összes szépitőszereket** fölülmulja a közkedvelt Földes-féle Margit-éremé. Gyorsan és biztosan eltávolít szeplőt, májfoltot, kiütéseket, ráncokat és egyéb arctisztatlanságot és így nemcsak szépit, hanem fiatalít is. Ára 1 K, nagy tégely 2 K. Kapható a készítőnél: Földes Kelemen gyógyszerárában, Aradon és minden gyógyszerárában, drogériában és illatszert kereskedésben. Utánzatoktól óvakodjunk.

— **Zene- és énektanítás.** Özv. Mihálovits Béláné urnó, aki a zongora- és énekszakot a kolozsvári Konzervatoriumon jeles eredménnyel végezte s aki most zongora- és énektanítással ohajtana foglalkozni, már végleg átköltözött Petőfi-utca 13 sz. alatt levő új lakásába. Akik tehát tőle bármely szakon oktatást venni kívánnak, sziveskedjenek nála minél előbb jelentkezni, hogy ez oktatást megkezdhesse.

— **Helyreigazítás** Mult számunknak lapzárta után hitelesnek vélt forrásból azt a szomorú értesülést vettük, hogy Budik László géplakatos polgártársunk — a kit különben súlyos betegség terhel — meghalt volna. Ezt a hirt most a legszivesebb örömmel nyilváníjuk valótlannak. Együttal öszintén kívánjuk, hogy derék polgártársunk mielőbb jobbulást nyerjen, s családja és mindnyájunk öröme mérg sokáig éljen.

Haladunk a korral. Alig néhány éve, hogy megindult az egész országban a mozgalom, minden ház végeihez, és kertjébe lugasszölköket illetni, már is oly óriási tért hódított magának ezen eszme, hogy nincs oly rész hazánkban, hol tömegesen fel nem karolnák. Hát ez nem esoda, mert nézzük meg például Fehértemplom városát, ahol alig van ház, melyet óriási törzsű lugas-szölkő ne ökositene, mely bőven ellátja az egész családot az érés kezdetétől egész tél folyamán finom esemeszölkökkel, minden évben terem a legesekelebb gondozás nélkül. Ezért igen melegen ajánljuk mai számunk hirdetési rovatában, ábrán is bemutatott „Szölkőlugast ültessünk” című hirdetésünket olvasóink szives figyelmébe. — Szines fénynyomatu árjegyzékek mindenkinék, ki címét tudatja, ingyen és bérmentve küldetnek.

Ugron Gábort árverezik. A hivatalos lap csütörtöki száma egész oldalas árverési hirdetést közöl Ugron Gábor országyűlési képviselő, székelyudvarhelyi lakos vagyonáról. Az árverést a székelyudvarhelyi kir. törvényszék, mint teelkőnyvi hatóság rendelte el. A végrehajtatók a Magyar Jelzálog-Hitelbank, a Székelyegyleti Első Takarékpénztár csődtömege és a kir. kincstár. A végrehajtási árverés 7500 K 1898. évi október hó 1-én lejárt részletre, 7500 K 1899. évi ápril hó 1-én lejárt részletre s ezeknek lejáratától számitandó hat százalékos kamatai, továbbá 296 139 K 47 f tőke s ennek 1900 évi április hónap 1-től számitandó hat százalékos késedelmi kamata, a lejárt fél éves részletek után nyolc százalékos birságösszeg s eddig felmerült összes, valamint jelenleg 180 K megállapított költség kielégítése végett; továbbá a Magyar Jelzálog-Hitelbank javára 11.798 K 85 f adó, 6742 K 55 f illetéktőkék s ezeknek 1902. évi február hó 25-től járó 5 százalékos kamatai, 54 K 30 f már megállapított költség kielégítése végett, végül a kir. kincstár javára 520.000 K 50 f tőke s ennek 1901. január 1-től 6 százalékos kamatai, 220 K eddigi s ezuttal 180 K megállapított s a fölmerülő költségek kielégítése végett rendeltetett el. Árverésre kerülnek Ugron Gábor bethlenfalvi birtokai, téglagyára és az árvátfalvi ingatlan. Az árverés május 25-én délelőtt 9 órakor lesz a székelyudvarhelyi teelkőnyvi hatóságnál.

5 fillérért megtekinthetők az ország egyik legnagyobb női divatruházának tavaszi és nyári újdonságai. Kérje Nagysád egy levelezőlapon mintagyűjteményemet s elküldöm azt ingyen és bérmentve. Tartalmazza a következő tételek mintáit: 3000 vég tavaszi és nyári divatszövet 120 és 140 cm. széles 65 krtól 3 f. 25 krig. 15000 vég mosóáru különböző minőségben 24 krtól 1 f. 20 krig. Weimer Mátvás női divatruháza, Budapest, Andrassy-ut 3.

Kidobott pénz — bármily csekélynek látszó is — csak az olyan hirdetésért fizetett összeg lehet, amelyet igen korlátolt számu és nem érdekelt közönség olvas. Ellenben a „Székely-Udvarhely” apró és rendes hirdetései — melyeket hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap nemcsak Udvarhelyvármegye székhelyén s minden valamire való és számottevő községében, hanem az ország legtávolabbi részében is sok ezren olvasnak — a legolcsóbbak és feltétlenül eredményt biztosítók.

Dicsőre méltó hazafias cselekedet a világhírű Herkulesfürdő igazgatóságának részéről, hogy a szerényebb jövedelemmel bíró közönségnek 50 százalékos árkedvezmény nyújtása által lehetővé teszi, hogy egészségének helyreállítása céljából júliusig és augusztus 26-ika után a fürdő ózondus portmentes levegőjét élvezhesse, kéndus és konyhasós tartalmu természetes meleg forrásaiban pedig ischias, idült csusz, köszvény, csontbetegségek, vérszegénység, női bántalmak stb. ellen gyógyulást találhasson. A kedvezményben részesülnek államhivatalnokok, megyei, városi és községi hivatalnokok, szineszek, jegyzők, tanárok, tanítók, tisztviselők, hivatalnokok, turisták stb. Penzió-rendszer. Bővebb felvilágosítást és prospektust készséggel küld az igazgatóság.

Versenyárgyalások lesznek e hó 14-én a helybeli m. kir. államépítészeti hivatalnál a felsőboldogasszonyfalva — felsőrákosi törvényhat. közuton építendő műtárgyakra 34,208 K 41 fillér és a héjjasfalva — esikgyimesi közut 13—14. szakaszán helyreállítandó 28. sz. hidra 4792 K 17 fillér összeg erejéig. Ugyancsak az építészeti hivatalnál e hó 10-én a vármegyeház felszereléséből ablakok, ajtók, fűtők és vasrácsok fognak árverés alá kerülni.

Eladó kerékpár. Egy alig használt Graciöz kerékpár eladó 90 koronáért. Eröss Kálmán kir. adótiszteln Székelyudvarhelyt.

Közgazdaság.

Az Udvarhelyvármegyei Gazd. Egyesület elnökségétől.

240—904. szám.

Értesítés.

Az Udvarhelyvármegyei Gazdasági Egyesület elnöksége közhírre teszi, hogy május hó 3-án d. e 8 órakor Székelyudvarhelyt, a róm. kath. egyház

majorházában borju árverezést tart, hol jó minőségű 1—3 éves üszök kerülnek eladás alá.

A vételár 4 fél éves részletben, tehát 2 év alatt fizetendő az egyesület pénztárába.

Az üszök a nyárra, az egyesület által fentartott szüzugyába hajtandók, ahol a legeltetési díj a tagok borjuja után 7 K, nem tagoké után 8 K 10 fillér, melyből 3 K 60, illetve 4 K 10 fillér a kihajtáskor, a maradék a visszahajtáskor fizetendő.

Székelyudvarhely, 1904. ápril 30.

As elnökség.

A székelyudvarhelyi közbirtokosság figyelmét a közeledő legeltetési időszakra való tekintetből felhívom, hogy legeltetési igazolványát az elnökségtől minden birtokos vegye ki, mert a legelőre az állatok csak az igazolvány felmutatása mellett lesznek felvehetők. A legelőre a birtokosság közgyűlésének határozata értelmében egy drb akár nagy marha, akár borju, 8 hold birtok után hajtható. A pásztorbér darabonként 2 K 30 fillér, a mi a bejelentéskor fizetendő Kovács Domokos birtokossági pénztárnoknál. Székelyudvarhely, 1904. április 30. H l a t k y Miklós, birt. elnök.

Utasítás az aranka irtására. A 36451—904. számu földmívelésügyi miniszteri rendelethez. A csak egy évre mivel tálblakon minden legkisebb arankafoltot, a kaszálás előtt, szembeöltő módon, karóval meg kell jelölni. A kijelölés után a foltokat egészen a földig le kell kaszálni, illetve célzerűbben lesarlózni. Gondosan meg kell vizsgálni, hogy mennyire nyulnak még egyes arankaszálak a lekaszált foltok túl a löherébe s legalább még egy lépésnyire tovább kell kaszálni. A lekaszált arankás löherét gondosan zsákba vagy jól összehajtható ponyvába kell összeszedni, ügyelve, hogy ki ne hulljon. A lekaszált herét, ha még nem ment magba az aranka, meg lehet etetni; ellenesetben el kell égetni. A több évre szánt herésekben, lucernásokban ugyanugy kell meg jelölni az arankás foltokat, mint fentebb elő van írva. De ezeken a lekaszált foltokat a kaszált takarmány eltávolítása után be kell hinteni körülbelül 30 centiméternyire szalmával s elégetni Celszerű, ha azok a gazdák, a kiknek gazdaságában a heretermelés jelentékeny tért foglal, a hintet szalmát az égetés biztosabb hatása érdekében. petroleummal is meglocsolják. Két hét mulva meg kell vizsgálni a kiegészített foltot s a mutatkozó arankát zsákban vagy ruhában eltávolítani. A foltok felásandók akként, hogy minden gyöker mélyen a földbe kerüljön. További két hét mulva, ha arankás lucerna nem mutatkozik, a foltok kaszálhatók. Az ily foltokat ezután is figyelemmel kell kísérni s a mutatkozó arankát a lucernatövel együtt a már előirt módon eltávolítani.

Tisztelettel kérjük vidéki előfizetőinket, hogy

az illető postahivataloknál az előfizetés megújítása iránt lehetőleg gyorsan intézkedni sziveskedjenek,

ne hogy a lap szétküldése fennakadást szenvedjen.

Szerkesztői üzenetek.

Kiváncsinak. Aki újságot szokott olvasni, azelőtt feltűnő nem lehet, hogy bármely lap esetlegesen téves hírt is közöl. Ez megtörtént már sokkal nagyobb lapokkal s a világ még sem fordult ki tengelyéből. Csak a teljes rosszindulat és gyenge értelem róvhatja fel bűnül az ilyesmit. Különbön is kis városunkban, hol az ugynevezett »csepütelegramm« oly elementáris erővel működik, hogy maga a hivatalos forum is napról napra gyakoroltatja az élőlözóval való hírlapi szolgálatot, egy cseppet se tessék csodálkozni, ha egyszer véletlenül maga az újság is tévedésbe esik. Tehát béke velünk!

Kirándulónak. A kiránduló társaság a más beszédési körből magával hozott vagy beszerzett bormennyiség bejelentésére ugyan nem kötelezhet, de a beszerzett bormennyiség után járó boritaladót az elfogyasztás helyére nézve illetékes adószedésre jogosultnak, a »Bor- és husfogyasztási adó szabályok« 12. szakasz d) pontjának rendelkezéséhez képest 3 nap alatt utólag megfizetni tartozik.

Fülei. Bpest. A muzeumi tagsági díjat, valamint a róm kath. templom diszítésére, az ev. ref. templom javítására és az unitárius templom építésére küldött összegeket (összesen 10 K-át) rendeltetési helyükre juttattuk. Szives üdvözet! Egyebekről levél megy.

Nyilt-tér*

— Rövid használat után nélkülözhetetlen. —
Igen alkalmas utazásoknál.
— Egészségügyi hatóságok által megvizsgálva. —
Bizonnyítvány kelt Bécsben, 1887. jul. 3-án.

Sarg's
Kalodont

nélkülözhetetlen
fogtiszító-szer.

Elsőrangú hyegnikusok elismerik, hogy egészségünk fentartásánál nem nélkülözhető a fogak és szájüreg gondos ápolása. Nevezetesen gyomorbetegségek hátrithatók el ez által Ennél legsikeresebbnek bizonyul a „KALODONT”, mely az antiszeptikus hatást a fogaknál szükséges mechanikus tisztítással kitünően egyesíti.

* Az e rovatban megjelenő közleményekért semmi felelősséget sem vállal a Szerk.

Apró hirdetések.

E rovatban minden szót 4 fillérért, vastagabb betűvel 8 fillérért közöl a kiadóhivatal.

Meghívás.

Az 1898. XXIII. t.-e. alapján alakult Orsz. Központi Hitel-szövetkezet kötelékébe tartozó Ege és vidéke hitelszövetkezet, mint az Országos Központi hitelszövetkezet tagja, 1904. évi május hó 15. napján délután 2 órakor a község-házánál

rendes közgyűlést

tart, melyre a tagok az alapszabályok 35. §-a értelmében meghívhatnak.

NAPIREND:

1. Mult évi üzleteredményről szóló jelentések tárgyalása.
2. Zárszámadások megvizsgálása és a felmentvény megadása.
3. Mérleg megállapítása.
4. Tiszta jövedelemről való rendelkezés.
5. Az igazgatóság 1 tagjának választása.
6. Az alapszabályok módosítása.
7. Netáni indítványok.

1902. évi december hó 31-én volt a szövetkezetnek 128 tagja 181 üzletrésszel, az év folyamán belépett 21 tag 21 üzletrésszel, kilépett 3 tag 6 üzletrésszel, tehát marad 1903. év végén 146 tag 196 üzletrésszel.

A felügyelő-bizottság által megvizsgált évi mérleg a szövetkezet helyiségében kifüggesztetett és mindenki által megtekinthető.

Ege, 1904. év május hó 21.

Az igazgatóság.

Eredeti angol

o o és francia fekete és szines o o

női ruhakelmékben

a tavaszi idényre dus választékot érkezett, valamint kiválóan izléses és divatos

mosókelmék,

női díszkalapok — (a legutolsó párisi divat szerint), fekete és szines napernyők — s ruhadíszekben nagy választék, mindezek és egyéb szükségletek rendkívül jutányos és szolid árban való beszerzésére tisztelettel felhívom a mélyen tisztelt hölgyközönség figyelmét s mielőtt be vásárlásaikat megtennék, újdonságaimat megtekinteni sziveskedjenek. — Becesses pártfogásukat kérve, vagyok mély tisztelettel:

Barcsay Károly

női- és férfi divatruháza

Székelyudvarhely.

(Főtér.)

— Kérje mindenütt a magyar gyártmányu Müller-féle (minden fajtájú) tentát, tust, pecsétviaszkot és aquarell festéket.

A Székelyföld legelőnyösebben ismert cipőbevásárlási forrása!

ORBÁN, NAGY és TAMÁS

kész cipőárú raktára * * *
Székelyudvarhelyt, Kossuth-
* * * * * utca 2. szám.

Van szerencsénk úgy a helyi, mint a vidéki közönség b. tudomására hozni, miszerint raktárunkat a tavaszi idény újdonságaival bőven elláttuk s azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy a legkényesebb igényeknek is megfelelhessünk. — Raktárunkon kaphatók mindennemű

férfi- és női cipők

és újdonságok, ugyisintén fehér, sárga és bordeaux gyermek-cipők a legjutányosabb árakban. — Különösen felhívjuk b. figyelmét TANNERIN cipő-kenőcsünkre, mely felülmul minden reklam-kenőcsöt, dobozonként 40 fillér árban. — Megrendelések gyorsan és pontosan teljesíttetnek.

Az idény újdonságai: Chevreux, Chevreux-lakk stb.

Saját gyártmány. o o Gyors és szolid kiszolgálás.
— — — Aranyéremmel kitüntetve. — — —

Fogorvos Székelyudvarhelyt.

Dr Kovács Géza egyetemes orvostudor fog- és szájspecialista műterme Kossuth-utca 31. sz. alatt. Szerényeb viszonyok között levő vidéki föld-

miveseknek foghuzásokat és más apróbb műtetteket 1 koronáért, teljesen szegényeknek pedig díjtalanul eszközöl.

Megrendeléseknél kérjük lapunkra hivatkozni!

BRAZAY-féle

sósorszesz

A Brázay-féle

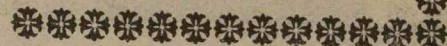
sósorszesz meg-

becsülhetetlen mint

erősítőszer gyerme-

keknél, gyenge vagy

idősebb embereknél.

Gyár: Nyerges-Ujfalu (Esztergom megye). Sürgönycim: Eternit Budapest. Telefon 12 - 92. Gyár: Vöcklabruck (Felső-Ausztria).

ETERNIT-PALA

AZBESZT-CEMENT-PALA.

Hatschek Lajos szab.

Elpusztíthatatlan, könnyű, tetszetős, olcsó és tűzálló tető fedőanyag.

Eternit művek: Patschek Lajos Budapest, VI. ker., Andrassy-ut 33-ik szám.

Előrangú referenciák. — Jótállás. — Évi gyártás 1500 kocsiakormány. — Kérjen ismertetést

Kitünő minőségű és legmagasabb szilárdságú Portland-Cementet ajánl olcsó áron a

Brassói Portland-Cement-Gyár Brassóban.

Székelyudvarhelyt kapható: Rösler és Gábor urak vaskereskedésében

Alkalmi vétel!

Alapított: 1865.

SZENKOVITS JÁNOS UTÓDA

női- és férfi divatruháza Székelyudvarhelyt, Batthyány-tér 4-ik szám. o o o o
Legelőcsőbb bevásárlási forrás! — — — Gyors és pontos kiszolgálás!

Alkalmi vétel!

Alapított: 1865.

Tájékoztató rövid kivonat az árjegyzékből:

(A tavaszi és nyári idényre igen hasznos tudni valók.)

Tavaszi és nyári divatcikkek dus raktára. o o o

Férfi- és női ruhák teljes elkészítetése elsőrendű műtermekben! o o o

Menyasszonyi kelengyék nagy választékban! o

Allandó nagy választék bluz- és ruha selymekben féláron is alul!

Legnagyobb raktár férfi és fiu ruháknak való posztókban, páratlan olcsó árakban, kiváló minőségekben! o o

Női ruha-kelmék méterenkint 0.25 - 2.50 frtig.
Jó mosó kartonok " 0.14 - 0.30 frtig.
" " pikétek " 0.20 - 0.38 frtig.
" " szatének " 0.28 - 0.48 frtig.
Selymfényű voilok " 0.28 - 0.40 frtig.
Zefírek " 0.18 - 0.40 frtig.
Oxfordok " 0.24 - 0.36 frtig.
Lepedő vásznak 156 - 200 cm. szélességig . . . . . 0.45 - 1.10 frtig.
Véges vásznak (23 méteres végenkint . . . . . 3.50 - 12 frtig.
Férfi ruha-posztók mt.-kint 1.10 - 7.50 frtig.
Diszített női kalapok . . . . . 0.70 - 12 frtig.
Nap és esernyők, fekete és színes . . . . . 1.00 - 8.50 frtig.
Női kész bluzok . . . . . 0.80 - 5.50 frtig.

Dus raktár női és férfi fehérneműkből, férfi és fiu kalapokból. Butorkelmék, asztal és ágyterítők, függönyök, futó és garnitúra-, valamint fali- és ágyelő-szőnyegek. Selyem, gyapjú és mosókendők. Abroszok, szalvéták, portörülők és törülköző-kendők. Zsebkendők. Szalagok. Csipkék, csipkeszövetek, csipkegallérok, zsinórdíszek, nyakkendők és haris-

Férfi és fiu ruhák legújabb divat szerinti elkészítetését — mérték után kitünő szabásért teljes felelősséget vállalva — feltünően olcsó árak mellett eszközölöm.

Tekintettel az árak emelkedésére a fenti olcsó árak csak a jelenlegi készlet kiárusításáig kötelezők.

nyák. Férfi és fiu kész ruhák, saját készítményű matracok. Selyem és cloth paplanok, takarók s több más mindennapi szükségletek.

Férfi, női és gyermekcipők áralból:

Kis gyermekcipők 45 krtól 50 krig. Nagyobb füzös 90 - 1.10 - 1.30 - 1.60 - 1.90 - 2.20 frtig. Férfi, bőr, cugos 2.60 - 3.20 - 4.20 - 6.50 forintig. Női, bőr, cugos 2.70 - 3.20 - 5. - forintig. Női bőr, füzös 3. - 3.80 - 4.80 - 5.50 frtig. Női, bőr gombos finom 4.80 - 5.50 forintig. Női lakk, kivágott 1.90 - 2.20 - 2.60 frtig. Gyermek, lakk, kivágott 1.50 - 1.70 forintig. Női, chefro, félcipő 2.90 - 3.50 frtig. Női, chefro, gombos 3.30 - 3.80 frtig. Vászonz cipő, fekete és barna (női) bőrrel körözve 95 krig. Ugyanez (férfi) 1 frt 10 krig.

Férfi divatosztály:

Egész rend sacco-öltöny 12 frttól feljebb, minőség szerint minden elképzelhető árakban. Egész rend Kaiser (salon) öltöny finom anyagból már 22 frttól feljebb; elegáns, finomabb kelméből 28 frttól, legfinomabb kelméből 34 forintig.

Férfi és fiu készruhák áruháza. Ezen ágbán a legvégsőig menő olcsó árakat biztosítom, miért is különösen bátor vagyok az elősoroltakra fölhipni a közfigyelmet!

Férfi, női és gyermekcipők kiváló minőségben, verseyen kívüli árakban! o o

Csinos női- és férfi sport, tennis és torna-cipők dus választékban.

Illatszerek, szappanok, ruha- és hajkefék! o o

Uti bőröndök és kézi-táskák. o o

Nyomatott a kiadó- és laptulajdonos Betegh Pál könyvnyomdájában Székelyudvarhelyt 1904